

Sygnatura akt VI U 365/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Korzeń

Protokolant: st.sekr.sąd. Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 września 2017 roku

sprawy z odwołania H. B.

od decyzji z dnia 8 maja 2017 roku, (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o wysokość kapitału początkowego

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 8 maja 2017 roku, (...) w ten sposób, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego H. B. wynosi 160,77 %;

II. wniosek ubezpieczonego z dnia 20.09.2017 r. o przeliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego do 161,91 % przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G. do rozpoznania.

SSO Tomasz Korzeń

VI U 365/17 UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 08.05.2017 r. odmówił H. B. ustalenie wysokości kapitału początkowego w dotychczasowej wysokości ustalonej według wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 160,77 %.

Ubezpieczony wniósł o ustalenie kapitału początkowego w tej wysokości. Podczas rozprawy 20.09.2017 r. wniósł o ustalenie kapitału zgodnie z wyliczeniami pozwanego (wskaźnika 161,91 %).

Organ rentowy wniósł ostatecznie o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił co następuje:

Kapitał początkowy ubezpieczonego został ustalony w 2002 r. wg wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 160,77 %.

przez Pozwanego z urzędu dokonał przeliczenia (obniżenia) kapitału początkowego, przeliczając go ponownie weryfikując wynagrodzenia za lata 1994-1996 z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...).

Ubezpieczony 19.04.2017 r. wniósł o przeliczenie kapitału początkowego i ustalenie jego wysokości jak w decyzji pierwotnie ustalającej kapitał początkowy.

Decyzją z dnia 08.05.2017 r. (określoną mianem wyjaśnień) pozwany odmówił uwzględnienia ponownego ustalenia kapitału początkowego.

dowód: decyzje k. 54-57, 62-63 t. I a.e., k.33 t. II a.e.

wniosek k. 30 t. II a.e.

Prawomocnym postanowieniem dnia 9.08.2017 r. Sąd oddalił wniosek pozwanego o odrzucenie odwołania (uznając pismo z dnia 8.05.2017 r. za decyzję).

dowód: postanowienie k. 25

W okresie od 1.02.1994 do 31.05.1996 r. ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G. jako kierownik (...) Zakład w okresach od 01.03.1994 r. do 31.01.1996 r. i od 01.04.1996 r. do 31.05.1996 r. rozliczał się na deklaracjach bezimiennych. Za cały okres zatrudnienia wystawił zaświadczenie Rp-7, wskazując podstawy wymiaru składek: za 1994 - 139 mln zł, za 1995 - 12300 zł, za 1996 - 7377,15 zł.

Najkorzystniejszy wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, z lat 1989-1991 wynosi 161,91 %.

dowód: świadectwo pracy k. 12 t. I a.e.

zaświadczenie Rp-7 k. 29 t. I a.e.

dokumenty w aktach osobowych k. 19

wyliczenia pozwanego k. 65-69 t. I a.e.

Sąd zważył, co następuje:

Spór w sprawie dotyczył wysokości kapitału początkowego.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383; dalej jako ustawa emerytalna) stanowi, iż:

Art. 173:

1. Dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.
2. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.
3. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.
4. Pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od dnia 1 czerwca 2000 r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999 r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r.
5. Drugiej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2001 r. dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-5, 9 i 10 oraz w art. 25a.

5a. Trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2002 r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a.

6. Kapitał początkowy ewidencjonowany jest na koncie ubezpieczonego.

6a. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji kapitał początkowy nie może ulec obniżeniu.

Art. 174:

1. Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

2. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

3. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

3a. Przepis art. 17 ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru kapitału początkowego w myśl art. 15 ust. 1 dla ubezpieczonego urodzonego przed dniem 31 grudnia 1968 r. z powodu nauki w szkole wyższej, o której mowa w art. 7 pkt 9.

3b. Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

4. Do obliczenia kapitału początkowego dla osoby mającej ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przyjmuje się, na jej wniosek, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty przyjęty w decyzji ustalającej prawo do renty po raz pierwszy lub ponownie ustalającej jej wysokość. W przypadku gdy renta została przyznana przed dniem 15 listopada 1991 roku, do ustalenia kapitału początkowego przyjmuje się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony w wyniku rewaloryzacji, chyba że po tej dacie ponownie była ustalana jego wysokość.

5. Jeżeli z powodu niemożności ustalenia podstawy wymiaru renty jej wysokość została ustalona w kwocie najniższej renty, do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjmuje się najniższe wynagrodzenie pracowników obowiązujące w okresie przyjętym do obliczenia podstawy wymiaru renty.

6. Przepisy ust. 5 stosuje się odpowiednio do ustalenia kapitału początkowego osób uznanych za repatriantów.

7. Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r.

8. Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. Współczynnik ten oblicza się według następującego wzoru:

gdzie:

„p” - oznacza współczynnik;

wiek ubezpieczonego - oznacza wiek w dniu 31 grudnia 1998 r.;

wiek emerytalny - oznacza 60 - dla kobiet i 65 - dla mężczyzn;

staż ubezpieczeniowy - oznacza udowodniony okres składkowy i nieskładkowy,

wymagany staż - oznacza 20 - dla kobiet i 25 - dla mężczyzn;

z zastrzeżeniem ust. 12.

9. Staż ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy tego stażu ponad pełne lata, staż ten zaokrągla się w górę.

9a. Staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

10. Wiek ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli w dniu 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy ponad wiek ustalony, to przyjmuje się pełne lata po zaokrągleniu w górę.

11. W przypadku gdy w momencie objęcia ubezpieczeniem po raz pierwszy, ubezpieczony nie ukończył 18 roku życia, we wzorze, o którym mowa w ust. 8, liczbę 18 zastępuje się faktycznym wiekiem, w którym powstał obowiązek ubezpieczenia.

12. Współczynnik, o którym mowa w ust. 8:

1) zaokrągla się do setnych części procenta;

2) nie może być wyższy od 100%.

13. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy. Do obliczenia kapitału konieczne jest ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego. Wskaźnik ten obliczany jest zgodnie z art. 15 ustawy. Przyjmuje się podstawy wymiaru składek z 10 kolejnych dowolnych lat sprzed 1999 r. lub 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia sprzed 1999 r.; oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu; oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów.

Przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz.U. z 2011 roku Nr 237, poz. 1412) w § 21 ust. 1 stanowią, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Spór w sprawie sprowadzał się do wiarygodności i mocy dowodowej zaświadczenia pracodawcy (...) sp. z o.o. o wysokości podstawy wymiaru składek za okres zatrudnienia do 1994 do 1996 r. Zdaniem pozwanego zaświadczenie jest niewiarygodne, gdyż w okresach od 01.03.1994 r. do 31.01.1996 r. i od 01.04.1996r. do 31.05.1996 r. rozliczał się na deklaracjach bezimiennych i był zobowiązany jedynie za te okresy wystawić zaświadczenia potwierdzające wysokość osiągniętych wynagrodzeń.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż brak było podstaw prawnych do weryfikowania wysokości kapitału początkowego ustalonego w 2002 r.

Art. 114 ust. 1 ustawy dopuszcza możliwość weryfikacji decyzji, jeżeli:

- 1) po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość;
- 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

Żadna z powyższych okoliczności nie zaszła. Pozwany bowiem danymi z własnego systemu komputerowego dysponował już w 2002 r. Tym samym należy podzielić stanowisko pozwanego, iż żadne nowe dowody nie ujawniły się (k.14).

Niemniej dotychczasowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczono prawidłowo. Za rok 1995 pozwany rozliczał się na deklaracjach imiennych, tak więc niezrozumiałym jest nie uwzględnienie wskazanych w zaświadczeniu zarobków. Podważanie wiarygodności zaświadczenia na tej tylko podstawie, że pracodawca nie był uprawniony do wystawiania zaświadczenia, jest nielogiczne. Porównanie danych z deklaracji imiennych poprzez ich odjęcie od wskazanych w spornym zaświadczeniu (co uczynił pozwany k.23 w związku z k. 65-68 t. I a.e.) prowadzi do wniosku, że zaświadczenie prawidłowo wskazuje podstawy wymiaru składek. Ubezpieczony nie twierdził, że zaświadczenie wskazuje składniki wynagrodzeń tylko za okresy, w których pracodawca rozliczał się na deklaracjach bezimiennych.

W ocenie sądu odwołujący sprostował obowiązkowi określonemu w art. 6 K.c. oraz art. 232 K.p.c. i przedstawił wiarygodne dowody pozwalające na ustalenie podstaw wymiaru składek w spornym okresie. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na przyjęcie, że ubezpieczony w tym okresie zatrudnienia otrzymywał wynagrodzenie w wysokościach wskazanych w zaświadczeniu Rp-7. W lutym 1994 r. zarobił 9 mln zł (k.29 t. I), za pozostałe 9 miesięcy 130 mln, więc przeciętnie ponad 14 mln. Wskazuje to na normalne zwiększanie wynagrodzenia. W 1996 r. deklaracje imienne wskazują na zarobki wysokości 1250 zł - luty, marzec (k. 29 t. I a.e). Za pozostałe 3 miesiące zarobki są nieznacznie wyższe. Wskazuje to na prawidłowość zaświadczenia.

Ubezpieczony nie kwestionował wyliczeń pozwanego. Sąd w całości podziela wyliczenia dokonane przez organ rentowy, nie znajdując żadnych podstaw do ich kwestionowania.

Wobec powyższego i przyjęciu za prawidłowe wyliczeń pozwanego, należało na podstawie art. 477¹⁴ § 2 KPC zmienić sporną decyzję organu rentowego i ustalić wysokość kapitału początkowego skarżącego przy przyjęciu wartości żadanego wskaźnika.

Wnioskodawca we wniosku z 18.04.2017 r. (k.30 t. II a.e.), jak i w odwołaniu żądał ustalenia wysokości kapitału na wg wskaźnika 160,77 %. Dlatego w zakresie rozszerzonego 20.09.2017 r. żądania, stosownie do treści art. 477¹⁰ § 2 KPC żądanie ubezpieczonego przekazano organowi rentowemu do rozpoznania (wyliczony przez pozwanego wyższy wskaźnik wynika z uwzględnienia innych niż wynikające ze spornego zaświadczenia składników wynagrodzeń - za rok 1992).

SSO Tomasz Korzeń